

Inkludert av Jesus

Av Sven Arne Lundeby, fellesskapsutvikler i NLM region øst, på medarbeidersamling for ansatte

Jeg skal prøve å si noe om inkludering.

Det er jo lett tenker du. Og nettopp det er en av de største utfordringene med et sånt tema. Det er kjempelett å snakke om. Problemet er at det som betyr noe, det å faktisk være inkluderende, er så mye vanskeligere. Derfor så er det så fristende å bare holde seg til praten og tenke at det er nok.

Så det første jeg skal gjøre, det er å skyte meg sjøl i den pedagogiske foten, og si at det er ikke det jeg sier nå som er viktigste. Det viktigste er det du gjør i din hverdag.

Og for å gjøre det enda vanskeligere for meg sjøl: Du kommer ikke til å være i nærheten av å klare å leve et inkluderende liv uten at det skjer noe fundamentalt på innsiden av deg. I din forståelse av hvem du er. Jeg kan stå her og si hva jeg vil og jeg kan kanskje klare å få deg til å ta deg sammen en liten stund. Men hvis det skal bli noe som varer og som fører til noe mer, så må det komme som et resultat av en forandring inni deg. Og den forandringen kan egentlig bare Gud skape.

Med disse forbeholdene vil jeg likevel prøve å si noe om inkludering.

Det vil jeg gjøre gjennom først å si noe om hva inkludering er i lys av evangeliet. Så kommer jeg til å bruke litt tid på å se på hvilken måte Jesus var inkluderende, og forhåpentligvis vise hvordan det kan hjelpe oss i dag. Og til slutt så skal jeg komme med en av de mest konkrete og effektive formene for inkludering jeg kjenner til.

Så hva betyr det egentlig å være inkluderende?

Jeg sa helt til å begynne med at det er lett å snakke om inkludering. Når jeg tenker meg om er det kanskje ikke så lett likevel, i hvert fall ikke i alle sammenhenger. For min erfaring er at det er enkelte grupper som mer eller mindre bevisst får monopol på begrepet *inkluderende*. Og så sitter vi andre og ser på at det skjer. Det har allerede skjedd med begrepet toleranse. Kanskje vi bør styre unna begrepet inkluderende også?

Jeg mener helt klart nei. Vi må bruke det, og jeg synes jeg det er veldig bra at det er med i visjonsformuleringen til Region øst. Men vi er nødt til å gi det et innhold som er bibelsk, og det er det jeg skal prøve å bidra til nå.

Ordet *inkludere* kommer fra latin og betyr egentlig å *lukke inn*. Utgangspunktet er at det er noen som står utenfor, og som går glipp av det som er innenfor. Gjennom å inkludere blir den som var utenfor tatt inn i et rom som tidligere var utilgjengelig. Nå er det dette nye rommet som er referansepunktet og virkeligheten.

Ut ifra denne definisjonen ser vi at inkludering og evangeliet henger tett sammen, og at den høyeste formen for inkludering ligger i evangeliet om Jesus Kristus.

En av mange bibeltekster som får fram det er Kolosserbrevet 1, 21-22:

«Også dere var en gang fremmede og fiender av Gud i sinn og tanke med de onde gjerningene deres. Men nå har han forsonet dere med seg, da Kristus led døden i sin kropp av kjøtt og blod. Hellige, uten feil og uangripelige ville han føre dere fram for seg.»

Vi var fremmede og fiender av Gud. Mildt sagt utenfor. Men gjennom Jesu død på korset ville han føre oss fram for seg. Inn i sin nærhet. Han lukka oss inn. Han inkluderte oss.

Og i Efeserbrevet 2, 12-13 er Paulus enda mer eksplisitt i språkbruken, når han snakker om at vi som hedninger blir inkludert i Guds folk gjennom Jesus:

«Husk at dere den gang var uten Kristus, utestengt fra borgerretten i Israel, uten del i paktene og løftet, ja, uten håp og uten Gud i verden. Men nå, i Kristus Jesus, er dere som var langt borte, kommet nær på grunn av Kristi blod.»

Vi var stengt ute. Uten håp. Uten Gud. Men nå i Kristus Jesus har vi blitt lukka inn. Og i vers 19 så ser vi at denne inkluderingen går så langt som man kan komme. For vi er ikke bare Guds folk. Vi er hans familie:

«Derfor er dere ikke lenger fremmede og utlendinger. Nei, dere er de helliges medborgere og Guds familie.»

Den mest radikale formen for inkludering er å adoptere noen inn i familien. Og gi de status som barn og arvinger, og det er det Gud gjør. Vi er ikke på besøk hos han, vi er hans barn.

På den måten er evangeliet ikke bare den høyeste formen for inkludering som finnes. Det er også den bredeste og dypeste. Den bredeste fordi det er ikke hvem som helst som blir inkludert. Det er ikke naboen. Det er ikke bekjente. Det er fiendene. De som kjempa imot han. De som håna han, slo han, piska han, korsfesta han. Det er de som blir lukka inn.

Og det er den dypeste formen for inkludering fordi Han lukker de ikke bare inn i huset. Han adopterer de. Han gir de en ny status. Han gir de alle rettigheter. Han gjør de til barn.

Kraften til å leve et inkluderende liv ligger i å fylle hjertet med sannheten om at dette gjelder deg. Det er du som har gått fra å være fiende til å bli barn. Det er du som er objektet for den mest radikale inkluderingen som finnes.

Og alt som du klarer å få til eller ikke få til av inkluderende handlinger mot andre vil være som små dråper sammenligna med det havet Gud har øst over deg, og som du hver eneste dag svømmer i.

Det er det jeg mener med at forandringen må skje innenfra. Ved at vi ser hvem vi er og hva vi har fått. For det er først når vi forstår at vi svømmer i et hav at vi kan øse ut nettopp fra det havet og inn i andres liv. Og det havet blir aldri tomt.

Hvis evangeliet viser oss hva inkludering er i sin høyeste, dypeste og bredeste form, så viser Jesus oss hvordan dette ser ut.

De aller fleste kristne er enige om at Jesus er idealet, ikke minst når det kommer til hvor inkluderende man skal være. Problemet er at Jesus veldig sjelden passer inn i våre kategorier. Han hører ikke hjemme i noen av fløyene som vi oppretter.

For på den ene sida så demonstrerer Jesus den meste radikale og omfattende inkluderingen som finnes, som provoserte fariseerne noe enormt, og som irriterer den fariseiske delen av oss i dag. Men på den andre sida så var han inkluderende på en ekstremt utfordrende og eksklusiv måte.

Så på hvilken måte var Jesus inkluderende?

Den kroatisk teologen Miroslav Volf har en veldig interessant og nyttig måte å møte dette spørsmålet på. Han peker på hvordan Jesus var inkluderende gjennom ordparet *omdefinering og omforming (renaming og remaking på engelsk)*

Den første måten Jesus var inkluderende på var gjennom å *omdefinere* kategorier for innenfor og utenfor. I hans samtid handla det for eksempel om det som seremoniallovene og renhetslovene i GT hadde sagt var urent, og derfor utenfor. For eksempel kvinnen med blødninger, uren mat, de spedalske, evnukker osv. Men det handla også om tradisjoner som hadde oppstått, måter å tolke loven på, som satte folk i kategorien utenfor. Og det skjer i våre fellesskap i dag også enten vi liker det eller ikke. Den gang handla det for eksempel om synet på samaritanere eller hedninger, eller om måten fariseerne lagde en hel haug med ekstra regler som definerte folk innafor eller utafor.

Inn i denne konteksten kommer Jesus med en radikal omdefinering av innenfor og utenfor. Og han velter egentlig hele systemet. I møte med hans kall og tilbud så er det absolutt ingen som er utenfor. Der det før var selvsagt at noen grupper stod utenfor, så sprenger Jesus dørene og lukker alle inn. Det har ikke noe å si om du er kvinne eller mann, jøde eller hedning, fra Rogaland eller Romania, rik eller fattig, homo eller hetero, osv. Absolutt ALLE er invitert til festen! I møte med Jesus så står absolutt alle på helt lik linje. Alle er inkludert i hans kjærlighet og i hans kall.

Men Jesus kom ikke bare for å omdefinere kategoriene. Han kom ikke bare for å stille alle på lik linje. Han ville noe mer enn å omdefinere.

For den andre måten Jesus var inkluderende på var gjennom å *omforme* hjertene. Han kom for å forvandle liv. Fordi tollerne og de prostituerte, de som hadde blitt plassert utenfor, de trengte ikke bare å få det sosiale og religiøse skillet fjerna. Det de trenger aller mest var å få nye hjerter. Og det gjelder oss alle.

Når Jesus omdefinerer våre kategorier så handler det som regel om de som har blitt plassert utenfor av andre. Som et resultat av et ødelagt system og vår trang til å sette oss sjøl høyt og andre lavt. Jesus kom og satte alle på lik linje.

Men problemet er at selv om Jesus sletter ut de menneskeskapte skillene og gir alle det samme tilbudet, så er vi fortsatt syndere. Og uten at vi lar han fornye oss, så kommer vi til å sette oss sjøl utenfor Guds rike. Derfor trenger vi en omforming, en nyskapelse (en *remaking*). Og det er akkurat det Jesus vil gi oss.

Men det innebærer en erkjennelse og en omvendelse. For Jesus kommer ikke med et tilbud om aksept. Han kommer med et tilbud om nåde og om tilgivelse. Det er noe annet enn aksept. Og hvis tilbudet er tilgivelse så betyr det at det finnes noe du trenger tilgivelse for. Med andre ord – det er noe galt med deg. Det er faktisk noe så grunnleggende galt med deg at det bare er Jesus som kan fikse det. Tilgivelsen er på denne måten et tilbud som forutsetter bekjennelse. Og en erkjennelse av at jeg trenger en frelser. Derfor er det så mange som takker nei.

Jesus stiller absolutt alle mennesker på lik linje i sitt tilbud om nåde. Alle kan bli med på dette! Men det er bare en måte det skjer på, og det er å innse at du er forlatt og trenger en frelser.

I tillegg så henger tilbudet om tilgivelse uløselig sammen med kallet til å følge etter. Jesus inviterer oss til en omforming av livet vårt. Gjennom å følge etter han. Og det handler blant annet om å fornekte seg selv og ta opp sitt kors. Det betyr å hver dag legge ned mitt eget og velge å følge Jesus og det han sier.

Jesus inkluderer oss altså ikke bare gjennom å omdefinere våre kategorier, sånn at alle står på lik linje, men han inkluderer oss også gjennom å kalle oss til et nytt liv. Og dette nye livet

er annerledes enn det gamle livet. Fordi vi har fått en ny sjef. Og han vet hva som er best for oss, og ut ifra det kaller han oss til å si nei til alt som er ødeleggende og alt som kan true vår evige skjebne. For det går nemlig an å leve på en måte som gjør at du setter deg selv utenfor.

Å være inkluderende ved å si ja til det Gud sier nei til, er på den måten ekskluderende. For det du gjør er egentlig å tillate at noen setter seg sjøl utenfor. Det ironiske er derfor at det er det som kanskje framstår som ekskluderende som egentlig er inkluderende. Fordi det gjøres med et ønske om at vedkommende ikke skal ende opp med å sette seg sjøl utenfor.

Som kirke, som kristent fellesskap, er målet å være like inkluderende som Jesus. Verken mer eller mindre. Å skjelne mellom omdefinering og omforming kan hjelpe oss med dette.

Til slutt vil jeg si litt om en konkret form for inkludering, og det som kanskje er det sterkeste og mest effektive uttrykket for inkludering, nemlig *gjestfrihet*.

Hvis inkludere er å lukke inn, så finnes det ikke noen mer konkret og tydelig måte å gjøre det på enn å nettopp lukke noen inn boligen din.

Utfordringen vår er at vi lever i ett av de mest privatiserte og «lukka» landa i verden. Uten å kunne vise til noe dokumentasjon er jeg likevel overbevist om at Norge er et av de landa i verden der terskelen for å gå inn i noen andres hus eller bolig er høyest. Vi bruker ufattelig mye penger på å holde boligene våre fine og nyoppussa, men det ironiske er at det fører til *mindre*, ikke mer, gjestfrihet. De skyhøye standardene gjør oss redde for at vi ikke har det fint nok til å invitere folk inn.

Men nettopp i denne utfordringen tror jeg det ligger en enda større mulighet. Fordi nettopp i det at vi har blitt så lukka, ligger det en mulighet til å være en etterlengta motkultur.

Nettopp fordi vi er så private her i landet så kommer det til å merkes hvis noen plutselig våger å åpne opp. De første kristne var en tydelig motkultur i Romerriket, blant annet i måten de delte eiendeler og hjemmene sine, og det ble lagt merke til. Det gjorde inntrykk.

Det var noe tiltrekkende med det.

Det samme tror jeg vil skje i Norge i dag. Og grunnen til at det er tiltrekkende er at folk lengter etter det og trenger det. I en hverdag full av overfladiske relasjoner og flyktig kommunikasjon, så er det terapi å kunne sette seg ned i en sofa og merke at det er noen som har tid til å være med meg og høre på meg. For det skjer ikke på sosiale medier foran en skjerm, det skjer ansikt til ansikt i et hjem.

Og poenget er at når du lukker noen inn i hjemmet ditt, så lukker du de samtidig inn i livet ditt. Derfor så handler gjestfrihet om mer enn å bare åpne døra til boligen din. Det handler om å åpne livet ditt. Slippe folk inn, og våge å vise hvordan det ser ut bak (hus)fasaden. Og gjennom å gjøre det så skaper du et rom der man kan være seg selv.

Ja, du risikerer å måtte prioritere dyrebar tid. Ja, du risikerer å framstå uperfekt. Ja, du risikerer å måtte kjøre oppvaskmaskinen et par ganger ekstra. Og ja, du risikerer å få folk tettere på livet enn du hadde før og kanskje tettere enn komfortsona di tilsier. Men det er dette det handler om.

Gjestfrihet er en unik mulighet til å demonstrere hvordan et kristent hjem ser ut, og på den måten hvordan et kristent liv ser ut. Det gir en unik mulighet til å demonstrere evangeliets inkluderende sannhet. Og det gir en unik mulighet til å peke på Han som kjenner hver skitne krok av huset vårt og hjertet vårt, men som likevel bor der og inviterer oss til et evig hus med mange rom.